

КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2017 року

Робоча програма навчальної дисципліни

Автоматизовані бібліотечні технології

Галузь знань: 0201 Культура

Спеціальність: 5.02010201 Бібліотечна справа

Київ – 2017 рік

Робоча програма з дисципліни «Автоматизовані бібліотечні технології» для студентів галузі знань 0201 Культура спеціальності 5.02010201 Бібліотечна справа

Розробник:

Дудник Ольга Володимирівна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Університетського коледжу Київського Університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від 29 серпня 2017 року № 1

Голова циклової комісії О.В.Головчанська О.В.Головчанська

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна	
Модулів – 4	Спеціальність: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Рік підготовки: 3	
Змістових модулів – 4		Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: у відповідності до пункту 7			
Загальна кількість годин – 135		5	6
		Лекції	
		8 год.	4 год.
		Практичні заняття	
		34 год.	18 год.
		Самостійна робота	
		30 год.	15 год.
		Індивідуальні заняття	
		12 год.	6 год.
		Модульні контрольні роботи:	
		6 год.	2 год.
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст	Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Автоматизовані бібліотечні технології» є формування системного уявлення про склад, призначення і суть автоматизованих бібліотечно-інформаційних технологій з позицій комплексної автоматизації бібліотечного виробництва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Автоматизовані бібліотечні технології» є:

- розкрити теоретичні положення у сфері автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем, середовище впровадження і розвитку автоматизованих бібліотечних технологій;
- ознайомитися з сучасними автоматизованими бібліотечно-інформаційними технологіями загального і спеціального призначення;
- набути практичні вміння і навички використання автоматизованих бібліотечно-інформаційних технологій різного призначення в умовах автоматизованого бібліотечного виробництва.

У студента повинні бути сформовані такі **предметні компетентності**:

- здатність демонструвати знання щодо роботи та функціонування різних автоматизованих інформаційно-бібліотечних систем (АБІС);
- здатність використовувати різні автоматизовані робочі місця АБІС Ірбіс для повноцінної роботи бібліотекаря;
- здатність демонструвати знання функціональних можливостей та правила використання сучасних автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем загального призначення;
- здатність демонструвати уявлення про сучасне програмне забезпечення бібліотеки для повноцінної роботи АБІС;
- здатність демонструвати знання щодо наукометричних баз даних, електронних репозитарів, online – бібліотек;
- здатність демонтувати вміння роботи з базами даних;
- здатність демонструвати вміння роботи з програмами перевірки тексту на унікальність;
- демонструвати здатність створення повнотекстових баз даних;
- демонструвати здатність здійснювати пошук необхідної інформації в автоматизованих бібліотечних інформаційних системах;
- демонструвати здатність працювати з електронними каталогами;
- демонструвати здатність використовувати основні системні та прикладні програми для вирішення практичних завдань.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи (АБІС)

Тема 1. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи.

Тема 2. Історія, сучасний стан і перспективи розвитку АБІС в Україні.

Тема 3. Засоби забезпечення функціонування АБІС. Управління автоматизацією бібліотеки.

Тема 4. Електронні бібліотеки, електронні каталоги, електронні ресурси.

Змістовий модуль 2. Автоматизація процесів формування фондів бібліотек та каталогізація (на прикладі системи «Ірбіс»).

Тема 1. Система автоматизації бібліотек ІРБІС: загальна характеристика та функціональні можливості.

Тема 2. АРМ «Комплектатор»: загальна характеристика та його призначення.

Тема 3. АРМ «Комплектатор»: реєстрація надходження та списання літератури.

Тема 4. АРМ «Каталогізатор»: загальна характеристика та його призначення.

Тема 5. АРМ «Каталогізатор»: внесення літератури до БД.

Тема 6. АРМ «Каталогізатор»: редагування записів в БД.

Тема 7. АРМ «Каталогізатор»: пошук записів за різними критеріями.

Змістовий модуль 3. Автоматизація процесів формування фондів бібліотек та обслуговування користувачів (на прикладі системи «Ірбіс»).

Тема 1. АРМ «Книговидача»: загальна характеристика та його призначення.

Тема 2. АРМ «Читач»: загальна характеристика та його призначення.

Тема 3. Організація автоматизації книговидачі та і обслуговування користувачів.

Тема 4. АРМ «Адміністратор»: загальна характеристика та його призначення.

Змістовний модуль 4. СУБД MS Office Access – як засіб створення БД бібліотеки.

Тема 1. Бази даних, системи управління БД. Етапи проектування БД. Створення нової БД. Вивчення та налаштування інтерфейсу користувача СУБД Access.

Тема 2. Створення таблиць різними методами. Створення зав'язків між таблицями.

Тема 3. Фільтри. Види фільтрів та їх застосування.

Тема 4. Форми. Методи створення та використання форм.

Тема 5. Створення простих та перехресних запитів. Використання операторів.

Тема 6. Звіти. Імпорт та експорт даних з таблиць.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
лекції		практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійна робота.	ПМК	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи (АБІС)							
Тема 1. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи.	9	2	2			5	
Тема 2. Історія, сучасний стан і перспективи розвитку АБІС в Україні.	2		2				
Тема 3. Засоби забезпечення функціонування АБІС. Управління автоматизацією бібліотеки.	4		2		2		
Тема 4. Електронні бібліотеки, електронні каталоги, електронні ресурси.	11		4		2	5	
Разом за змістовим модулем 1	28	2	10		4	10	2
Змістовий модуль 2. Автоматизація процесів формування фондів бібліотек та каталогізація (на прикладі системи «Ірбіс»)							
Тема 1. Система автоматизації бібліотек ІРБІС: загальна характеристика та функціональні можливості.	7	2				5	
Тема 2. АРМ «Комплектатор»: загальна характеристика та його призначення.	4	2	2				
Тема 3. АРМ «Комплектатор»: реєстрація надходження та списання літератури.	6		4		2		
Тема 4. АРМ «Каталогізатор»: загальна характеристика та його призначення.	9	2	2			5	
Тема 5. АРМ «Каталогізатор»: внесення літератури до БД.	6		4		2		
Тема 6. АРМ «Каталогізатор»: редагування записів в БД.	4		4				
Тема 7. АРМ «Каталогізатор»: пошук записів за різними критеріями.	6		4		2		
Разом за змістовим модулем 2	44	6	20		6	10	2

Змістовий модуль 3. Автоматизація процесів формування фондів бібліотек та обслуговування користувачів (на прикладі системи «Ірбіс»)							
Тема 1. АРМ «Книговидача»: загальна характеристика та його призначення.	9	2	2			5	
Тема 2. АРМ «Читач»: загальна характеристика та його призначення.	7		2			5	
Тема 3. Організація автоматизації книговидачі та і обслуговування користувачів.	6		4		2		
Тема 4. АРМ «Адміністратор»: загальна характеристика та його призначення.	7		2			5	
Разом за змістовим модулем 3	31	2	10		2	15	2
Змістовний модуль 4. СУБД MS Office Access – як засіб створення БД бібліотеки							
Тема 1. Бази даних, системи управління БД. Етапи проектування БД. Створення нової БД. Вивчення та налаштування інтерфейсу користувача СУБД Access.	7	2				5	
Тема 2. Створення таблиць різними методами. Створення зав'язків між таблицями.	4		2		2		
Тема 3. Фільтри. Види фільтрів та їх застосування.	7		2			5	
Тема 4. Форми. Методи створення та використання форм.	4		2		2		
Тема 5. Створення простих та перехресних запитів. Використання операторів.	6		4		2		
Тема 6. Звіти. Імпорт та експорт даних з таблиць.	2		2				
Разом за змістовим модулем 4	32	2	12		6	10	2
Усього годин	135	12	52		18	45	8

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи.	2
2	Історія, сучасний стан і перспективи розвитку АБІС в Україні.	2
3	Засоби забезпечення функціонування АБІС. Управління автоматизацією бібліотеки.	2
4	Електронні бібліотеки, електронні каталоги, електронні ресурси.	4

5	АРМ «Комплектатор»: загальна характеристика та його призначення.	2
6	АРМ «Комплектатор»: реєстрація надходження та списання літератури.	4
7	АРМ «Каталогізатор»: загальна характеристика та його призначення.	2
8	АРМ «Каталогізатор»: внесення літератури до БД.	4
9	АРМ «Каталогізатор»: редагування записів в БД.	4
10	АРМ «Каталогізатор»: пошук записів за різними критеріями.	4
11	АРМ «Книговидача»: загальна характеристика та його призначення.	2
12	АРМ «Читач»: загальна характеристика та його призначення.	2
13	Організація автоматизації книговидачі та і обслуговування користувачів.	4
14	АРМ «Адміністратор»: загальна характеристика та його призначення.	2
15	Створення таблиць різними методами. Створення зав'язків між таблицями.	2
16	Фільтри. Види фільтрів та їх застосування.	2
17	Форми. Методи створення та використання форм.	2
18	Створення простих та перехресних запитів. Використання операторів.	4
19	Звіти. Імпорт та експорт даних з таблиць.	2
Усього годин		52

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи.	5	5
2	Електронні бібліотеки, електронні каталоги, електронні ресурси	5	5
3	Система автоматизації бібліотек ІРБІС: загальна характеристика та функціональні можливості.	5	5
4	АРМ «Каталогізатор»: загальна характеристика та його призначення.	5	5
5	АРМ «Книговидача»: загальна характеристика та його призначення.	5	5
6	АРМ «Читач»: загальна характеристика та його призначення.	5	5
7	АРМ «Адміністратор»: загальна характеристика та	5	5

	його призначення.		
8	Бази даних, системи управління БД. Етапи проектування БД. Створення нової БД. Вивчення та налаштування інтерфейсу користувача СУБД Access.	5	5
9	Фільтри. Види фільтрів та їх застосування.	5	5
	Разом	45	45

7. Індивідуальні завдання

Кожна тема дисципліни «Автоматизовані бібліотечні технології» потребує додаткового опрацювання студентами під час самостійної та індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота студентів повинна мати творчий характер. Необхідно написати реферат та виконати презентацію для захисту роботи на одну з запропонованих тем:

1. Бібліотека як об'єкт автоматизації. Цілі, завдання, принципи і напрями автоматизації бібліотечно-інформаційної діяльності.
2. Соціальні наслідки автоматизації діяльності бібліотек. Ефективність автоматизованих бібліотечно-інформаційних технологій.
3. Автоматизовані інформаційно-бібліотечні системи.
4. Розвиток, досягнення, проблеми і перспективи автоматизації бібліотек України.
5. Особливості впровадження автоматизованих бібліотечно-інформаційних технологій за кордоном, основні тенденції.
6. Міжнародна співпраця у сфері автоматизації бібліотек.
7. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи як комплекс автоматизованих робочих місць. Модульність і інтегрованість АБІС.
8. Бази даних в структурі автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем, їх види.
9. Фактографічні, бібліографічні і повнотекстові бази даних в структурі автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем.
10. Значення електронного каталогу(ЕК) в процесі автоматизації бібліотечно-інформаційної діяльності.
11. Електронний каталог як сукупність бібліографічних і лексикографічних баз даних.
12. Бібліографічний формат MARC : визначення, функції і історія розробок.
13. Міжнародний комунікативний формат UNIMARC, національні формати(USMARC, UKMARC, CANMARC, INTERMARC та ін.).
14. Сумісність бібліографічних форматів, конвертація бібліографічних записів.
15. Автоматизовані технології формування фондів бібліотек.
16. Електронна каталогізація.
17. Стратегія і тактика пошуку інформації. Формування пошукового образу запиту.
18. Автоматизація міжбібліотечного абонементу (МБА).

19. Особливості автоматизації адміністративно-управлінських підрозділів бібліотек.
20. Використання комп'ютерних мереж у бібліотечній діяльності.
21. Сервіси Інтернет в діяльності бібліотекаря.
22. Електронні документи в структурі автоматизованої бібліотеки.
23. Специфіка формування фондів електронних документів(ЕД).
24. Електронна доставка документів (ЕДД) як форма обслуговування.
25. Проблеми авторського права на електронні документи.

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), пояснення, розповідь, бесіда;
- наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- практичні: вправи.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Методи контролю

- модульне оцінювання навчальних досягнень студентів;
- комп'ютерне тестування;
- усне опитування;
- залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Види роботи	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Кількість виконаних завдань за курс	Максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	6	6
2. Відвідування практичних занять	1	26	26
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	9	45
4. Робота на практичному занятті	10	26	260
5. Виконання модульної контрольної роботи	25	4	100
6. ІНДЗ	30	1	30
Всього			467
Коефіцієнт - 4,67			

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих помилок
C	75-81	Добре – в цілому дорий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання

F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни
---	------	---

11. Очікувані результати

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент:

- знає принцип роботи та функціональні можливості різних автоматизованих інформаційно-бібліотечних систем (АБІС);
- використовує різні автоматизовані робочі місця АБІС Ірбіс для повноцінної роботи бібліотекаря;
- знає функціональні можливості та правила використання сучасних автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем загального призначення;
- має уявлення про сучасне програмне забезпечення бібліотеки для повноцінної роботи АБІС;
- працює з наукометричними базами даних, електронними репозитаріями, online – бібліотеками;
- працює з базою даних EBSCO;
- виконує перевірку тексту на унікальність;
- створює повнотекстових баз даних;
- здійснює пошук необхідної інформації в автоматизованих бібліотечних інформаційних системах;
- працює з електронними каталогами;
- використовує основні системні та прикладні програми для вирішення практичних завдань.

12. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для модульного оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

14. Рекомендована література

Базова

1. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні технології: практикум для студентів спеціальності 07.12.01 «Бібліотечно-інформаційна діяльність» спеціалізації «Комп'ютерні технології в бібліотечно-інформаційних системах» / сост. М. Ф. Кряжева. - Тюмень: Тюмень. держ. ін-т мистецтв і культури, 2007. - 96 с.
2. ГОСТ 7.83 - 2001. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості / / Збірник основних російських стандартів по бібліотечно-інформаційної діяльності. - Санкт-Петербург, 2006. - С. 424 - 436.
4. Шрайберг, Я. Л. Основні положення і принципи розробки автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем і мереж: навч. - Практ. посібник / Я. Л. Шрайберг. - 2-ге вид. - Москва: Ліберея, 2001. - 104 с.

Допоміжна

1. Альошин, Л. І. Автоматизація в бібліотеці: навч. посібник. Ч. 1 - 2 / Л. І. Альошин. - Москва: Профиздат, 2011.
2. Антопольській, А. Б. Електронні бібліотеки: принципи створення: наук.-метод. посібник / А. Б. Антопольській, Т. В. Майстровіч. - Москва: Ліберея-Бібінформ, 2007. - 288 с. - (Бібліотекар і час. ХХІ століття; вип. 56).
4. Бібліотечні комп'ютерні мережі: Росія і Захід. Вип. 3 / науч. ред.-сост. Т. Л. Манилова, М. Н. Усачов, В. М. Красильщикова. - Москва: Ліберея-Бібінформ, 2007. - 368 с.
5. Вершинін, М. І. Електронний каталог: проблеми та рішення / М. І. Вершинін. - Санкт-Петербург: Професія, 2007. - 250 с. - (Бібліотека).
7. Земсков, А. І. Електронна інформація та електронні ресурси: публікації і док., Фонди та б-ки / А. І. Земсков, Я. Л. Шрайберг. - Москва: Фаир-Пресс, 2007. - 528 с. - (Спеціальний видавничий проект для бібліотек).
8. Земсков, А. І. Електронні бібліотеки: навч. посібник / А. І. Земсков, Я. Л. Шрайберг. - 3-е изд., Испр. і доп. - Москва: Держ. публічно. наук.-техн. б-ка Росії, 2004. - 130 с.
9. Майстровіч, Т. В. Електронний документ в бібліотеці: наук.-метод. посібник / Т. В. Майстровіч. - Москва: Ліберея, 2007. - 144 с. - (Бібліотекар і час. ХХІ століття; вип. 71).
12. Сукіасян, Е. Р. Каталогізація та класифікація. Електронні каталоги та автоматизовані бібліотеки: обр. ст. / Е. Р. Сукіасян. - Санкт-Петербург: Професія, 2009. - 530 с. - (Бібліотека).

15. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>
2. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр>
3. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1388-17>
4. <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/dovidnyk/index.php3>

13. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Автоматизовані бібліотечні технології»

Разом: 135 год., лекції –12 год., практичні заняття – 52год., індивідуальні – 18 год., самостійна робота – 45 год., підсумковий контроль – 8 год.

Модулі	Назва модуля	Теми лекцій	Теми практичних занять	ІНДЗ	Види поточного контролю
Змістовний модуль I	Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи (АБІС)	Тема 1. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи.	Тема 1. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи.	30 балів	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)
			Тема 2. Історія, сучасний стан і перспективи розвитку АБІС в Україні.		
			Тема 3. Засоби забезпечення функціонування АБІС. Управління автоматизацією бібліотеки.		
			Тема 4. Електронні бібліотеки, електронні каталоги, електронні ресурси.		
Змістовний модуль II	Автоматизація процесів формування фондів бібліотек та каталогізація (на прикладі системи «Рбіс»)	Тема 1. Система автоматизації бібліотек ІРБІС: загальна характеристика та функціональні можливості.		30 балів	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)
		Тема 2. АРМ «Комплектатор»: загальна характеристика та його призначення.	Тема 2. АРМ «Комплектатор»: загальна характеристика та його призначення.		
			Тема 3. АРМ «Комплектатор»: реєстрація надходження та списання літератури.		
		Тема 4. АРМ «Каталогізатор»: загальна характеристика та його призначення.	Тема 4. АРМ «Каталогізатор»: загальна характеристика та його призначення.		
		Тема 5. АРМ «Каталогізатор»: внесення літератури до БД.			

		Тема 6. АРМ «Каталогізатор»: редагування записів в БД.			
		Тема 7. АРМ «Каталогізатор»: пошук записів за різними критеріями.			
Змістовий модуль III	Автоматизація процесів формування фондів бібліотек та обслуговування користувачів (на прикладі системи «Рбіс»)	Тема 1. АРМ «Книговидача»: загальна характеристика та його призначення	Тема 1. АРМ «Книговидача»: загальна характеристика та його призначення		
		Тема 2. АРМ «Читач»: загальна характеристика та його призначення.			
		Тема 3. Організація автоматизації книговидачі та і обслуговування користувачів.			
		Тема 4. АРМ «Адміністратор»: загальна характеристика та його призначення.			
Змістовий модуль IV	СУБД MS Office Access – як засіб створення БД бібліотеки	Тема 1. Бази даних, системи управління БД. Етапи проектування БД. Створення нової БД. Вивчення та налаштування інтерфейсу користувача СУБД Access			
			Тема 2. Створення таблиць різними методами. Створення зав'язків між таблицями.		
			Тема 3. Фільтри. Види фільтрів та їх застосування.		
			Тема 4. Форми. Методи створення та використання форм.		
			Тема 5. Створення простих та перехресних запитів. Використання операторів.		
			Тема 6. Звіти. Імпорт та експорт даних з таблиць.		
				Модульна контрольна робота 3 (25 балів)	
				Модульна контрольна робота 4 (25 балів)	